

Medvemese, avagy a pandémia kihívásai gyermeknyelven

Gitay-Koós Katalin

katakoos@gmail.com

SZTE JGYPK Alkalmazott Pedagógiai Intézet

Trogmayer Éva *Medvemese* című mesekönyve a koronavírus-járvány időszaka alatt jelent meg (Trogmayer, 2021). Az elsőkötetes szerző a közelmúlt legnagyobb, globális egészségügyi problémájának egyik fontos, a gyermekeket is érintő hatását vette górcső alá. Az elsők között reagált mesébe ágyazva a pandémia alatt szükségessé vált bezártság, karantén témájára. A könyvnek nemcsak a története, de az Egervölgyi Lilla által készített illusztrációi is formabontók.

A legkisebbek bölcsessége

A kötet két mesét tartalmaz, amelyeket külön tárgyalok. Az első mese címe beszédes: *Amikor bezárt a világ* (Trogmayer, 2021. 1–27. o.). Bár az újságíróból lett írónt saját bevallása szerint a járvány során szükségessé vált karanténhelyzet ihlette a mese megírására (Koós, 2021), konkrétan nem utal a történetekben a vírushelyzetre. Ahogy egy nyilatkozatában fogalmazott, elsősorban az motiválta, hogy bemutassa, egy krízishelyzetben a csapatmunka egyszerre képes eszköz és megoldás lenni (Koós, 2021).

Noha nem kimondottan karanténmesét szándékozott írni, a világ bezárása mégis éppoly váratlanul zúdul a főszereplők életébe, mint ahogyan a valóságban is rendkívüli élethelyzetként jelentkezett annak idején az emberek mindennapjaiban.

A mese főszereplője Medve úr és kisfia, Kis Bocs, akik egy erdő közepén, a Mézes Vándor szállodában élnek. A szálló tulajdonosa a medveapa, aki szoros napirendet követ mindennap, hogy a szállóvendégek igényeit maradéktalanul kielégíthesse. Kis Bocs napjai a szállodai alkalmazottak segítségével telnek. Életük azonban fenekestül felfordul, amikor egyik reggel az éjszakai portás levelét találják a konyhaasztalon. „*Kedves Medve úr! Éjjel mindenki elment. A vendégek összecsomagoltak, és hazaindultak. Bezár a világ. Maradjanak otthon Önök is!*” – áll a levélben (Trogmayer, 2021. 10. o.).

Medveapa első reakciója a kétségbeesés. „*Medve úr pedig úgy megrémült, hogy életében először keserves sírásra fakadt*” (Trogmayer, 2021. 13. o.). Kis Bocs nem érti, pontosan mi történik, ezért a reakciója csupán annyi, hogy közli édesapjával, hogy éhes.

Medve úr az első napokban nem hajlandó szembenézni a problémával, úgy tesz, mintha minden folyna tovább a megszokott medrében, fáradhatatlanul takarít. Majd eluralkodik rajta a pánik, és egyesével hívja fel minden egykori szállóvendégét, de

hiába. Végül teljesen magába roskad. „Az ötödik napon már ki sem mozdult szobájából” – olvasható a mesében (Trogmayer, 2021. 18. o.).

Szomorúságát és kilátástalanságát végül fia, Kis Bocs oldja fel azzal, hogy paplanokból, párnákból és talált tárgyakkól összeeskábált bábukkal újra benépesíti a szállodát. Maga is vendégnek öltözik, és édesapja belemegy a játékba. Olyannyira, hogy nagyszabású szállodacsinosításba kezd közösen apa és fia. Ha már a világ nem megy el hozzájuk, elhozzák maguknak. A szálloda minden emeletének falára más-más egzotikus tájat festenek: őserdőt, sivatagot, türkiz tengert, sarkvidéket.

A történet számomra legfőképpen azért pozitív, mert gyermeknyelven mesél az egymásra figyelésről, törődésről, szeretetről, az összetartás fontosságáról, az újratervezésről és legfőképpen a reményről.

A szerző saját bevallása szerint is annak reményét igyekezett átadni az első történettel, hogy a „a traumákból valami újat is lehet építeni, és nem feltétlenül muszáj, hogy szörnyű jövőhöz vezessenek” (Koós, 2021).

Ám ez a mese nemcsak a gyermekeknek fogalmaz meg fontos üzenetet, hanem a felnőtteknek is. Mégpedig azt, hogy ők maguk nemcsak taníthatják, de tanulhatják is gyermeküktől a felsorolt értékeket. Hiszen a mesében a teljes kilátástalanságot végül Kis Bocs találékonysága oldja fel. A történet tulajdonképpen a legkisebbek előtti tisztelgés.

Egyedi látványvilág

Az illusztrációk egészen formabontók, amelyek véleményem szerint nagyban emelik a gyermekek meseélményét. Az ábrázolt szereplők, helyszínek, az antikoltnak tetsző tárgyak könnyedén felismerhetők, hatásuk a felnőtt számára is ismerős, ugyanakkor egészen modern technikával készültek.

Egervölgyi Lilla egy nyilatkozatában elmondta, a hagyományos eszközöket, mint az olló és ragasztó, és a legmodernebb digitális technikákat egyaránt használta az alkotás során. A legtöbb kép papírkollázként állt össze dolgozószobája közepén, majd digitalizálta azokat, és számítógépen tökéletesítette az illusztrációkat. Alapanyagként újságpapírt, gyermeke nyelvtanfűzetét, faleveleket, sőt tortaszalagot is használt (Koós, 2021).

A végeredmény részletgazdag, szemet gyönyörködtető, egyedi látványvilág lett, textúrák magával ragadó kavalkádja.

Az igazi győzelem

A második mese *A nagy utazás* címet kapta (Trogmayer, 2021. 29–56. o.). Ebben apa és fia a bezártság idején süticsomagokkal kedveskedik a szálloda hajdani vendégeinek, sütögetéssel telnek napjaik. Mígnem egyszer csak ismét kinyit a világ, és a vendégek újra benépesítik az erdei panziót. Medve úr ismét levelet kap, ám már egy sokkal

örömtelibb okból, mint az előző történetben. Jótékonyáguk híre messze szállt, még a Mesebeli Szállodák Szövetségéhez is eljutott, amelynek tagjai az Arany Szívvel Egymásért Díjra jelölték Medve urat.

Apa és fia útnak ered, a találó nevű Griff és Társai Légitársaság gépével a Világ közepébe repül, hogy az Égigérő Paszuly Szállodában részt vegyenek az eredményhirdetésen. Medve úr ideje nagy részét a felnőtteknek szervezett konferencián tölti, és bár a szálloda csodálatos, Kis Bocs eközben leginkább csak unja magát. Az elmúlt időszakban hozzászólt, hogy sülvé-főve együtt volt édesapjával, hirtelen nem tud nélküle mit kezdeni magával. Ám unalma csak addig tart, míg össze nem találkozik az életvidám és cserfes pandalánnyal, Puszedlivel. Rögtön megtalálják a közös hangot, jókat játszanak együtt. Bimbózó barátságukba azonban éket ver a díj. A két kisgyerek ugyanis rivalizálni kezd, hogy kinek a szülője esélyesebb a kitüntetés megnyerésére. Puszedli anyukája ugyanis szintén szállodát üzemeltet egy bambuszerdőben, az Óperencián is túl. A bezártság idején megnyitotta hotelje kapuját a szegény gyerekek előtt. Ettől kezdve nem hajlandók szólni egymáshoz.

Majd elérkezik a díjátadás várva várt pillanata, és kiderül, hogy a szövetség a zsiráfcsaládnak ítélte az elismerést. Kis Bocs mérhetetlenül csalódott, ám ebben a mesében édesapja tanítja meg őt egy fontos dologra. Mégpedig arra, hogy veszíteni nem mindig szégyen, valamint hogy nem csupán egy serleg átvétele révén nyerhet valaki. Vannak értékek, amelyek nem kézzelfoghatók. A medvekölyök végül megtapasztalja, hogy milyen jóleső érzés a kibékülés. *„Mindegy, ki honnan jött, ki kapott díjat és ki nem. Ott a szivárványszín varázslat alatt egyformák voltak mind. Viháncoló kölykök, akik ma éjjel biztos nem alszanak. Kis Bocs pedig már értette, amit az apukája mondott. Mindent értett. Végül mégiscsak nyert. A legszebb ajándékot, amit pillanatnyilag el tudott képzelni: egy új barát kezét a saját kezében”* – zárul a történet (Trogmayer, 2021. 56. o.).

A második mese a gyermeki rivalizálás, a megbocsájtás, a kibékülés öröme, a barátság és a győzelem témakörét vizsgálja, amelyek mind-mind részei egy óvodáskorú kisgyermek mindennapjainak. A győzelmet illetően fontos tanulság, amit ez alkalommal a felnőtt fogalmaz meg a gyermek számára, hogy olykor egyáltalán nem szégyen alulmaradni, és bizonyos esetekben már a részvétel is egyfajta győzelem.

A kötet egyetlen negatívumaként az anyafigura hiányát említem, akiről egy szó sem esik a történetekben. A szerzővel készített interjú során Trogmayer Éva elmondta, ennek legfőbb oka, hogy tapasztalatai szerint a kortárs mesekönyvek történeteiben az anyafigura dominál. Éppen ezért szeretett volna hiányt pótolni azzal, hogy az apagyermek kapcsolatra fókuszált mesekönyvében (Koós, 2021). Ugyanakkor számomra végig zavaró hiátus maradt az édesanya említésének teljes hiánya.

Összegzés

Összességében szép, kedves, tanulságos és felettébb aktuális mesekönyvnek találok a *Medvemesét*. Közelmúltunk egyik legmeghatározóbb, globális problémájára reagált a szerző, de nem tolakodó módon. Se maszkok, se kézfertőtlenítés, se védőkesztyűk vagy injekciók nem kerültek bele a történetbe, mégis egyértelmű a felnőtt olvasó számára, hogy a pandémia kihívásai ihlették. Gyerekenyelven vette górcső alá a bezártság problémáját, és mindkét történetben fontos értékeket hangsúlyozott: a családi összetartást, a reményt, az egymásra figyelés fontosságát, a békülés és barátság szépségét, valamint azt, hogy nem csak akkor érezhetjük magunkat győztesnek, ha díjjal jutalmazták erőfeszítéseinket.

Irodalom

Koós Kata (2021): Első könyvével debütált Trogmayer Éva és Egervölgyi Lilla. *Délmagyarország*, 2021.12.24. <https://www.delmagyar.hu/vezeto-hirek/2021/12/első-könyvével-debütált-trogmayer-eva-es-egervölgyi-lilla>. (2023.05.27.)

Trogmayer Éva (2021): *Medvemesé*. Digitanart Studio Bt., Budapest.